

Succes opleiding hangt af

In de periode september 2005 tot december 2008 heeft Orga Toolkit een onderzoek uitgevoerd onder 260 leerlingen uit 16 zorginstellingen, die op MBO- of HBO-niveau de BBL-variant van de opleiding verpleegkundige volgen. Het doel van dit onderzoek was het vaststellen wat de voorspellende waarde is van een aantal persoonlijke eigenschappen van leerling-verpleegkundigen voor de mate van succes in hun opleiding.

Van de redactie

Bij aanvang van de opleiding zijn leerlingen door praktijkopleiders van de deelnemende instellingen benaderd om aan het onderzoek deel te nemen. Zij ontvingen een document met uitleg over het onderzoek en konden aan de hand daarvan bepalen of zij wel of niet geïnteresseerd waren in medewerking aan het onderzoek. Leerlingen die wilden deelnemen, vulden bij aanvang van hun opleiding een zestal testen en vragenlijsten in, waaruit hun persoonlijke eigenschappen werden gemeten. Daarnaast hebben ze jaarlijks (vanaf het begin van het tweede jaar) een 360 graden feedback vragenlijst ingevuld over hun eigen functioneren. Daarbij werd ook aan de leerlingen gevraagd een aantal mensen uit te nodigen om dezelfde 360 graden vragenlijst in te vullen. Op deze manier kregen de leerlingen ook van anderen feedback op hun functioneren. Naast het invullen van bovenstaande tests en vragenlijsten werden er door de deelnemende instellingen tijdens het gehele opleidingstraject beoordelingsgegevens, toetsingsresultaten en gegevens over voortijdige uitval verstrekt.

Vier soorten eigenschappen

Binnen de persoonlijke eigenschappen van de leerling zijn vier soorten eigenschappen te onderscheiden:

1. Persoonlijkheidstrekken. Deze komen naar voren uit de werkgerelateerde persoonlijkheidsvragenlijst (WPV);
2. Latente motieven, ook wel drijfveren genoemd, die betrekking hebben op aspecten van de werksituatie. Deze komen aan bod in de CW-lijst, waarbij CW staat voor carrièrewaarden;
3. Interesse van de leerling voor werk in verschillende beroepssectoren, welke worden genoteerd in de interessevragenlijst; en
4. Algemene intelligentie van de leerling. Deze wordt gemeten uit de capaciteitentesten.

Bijeenkomst over uitslag onderzoek.

Voor elk van de vier persoonlijke eigenschappen is onderzocht wat de samenhang is met de mate van succes in de opleiding. Aangezien aan de verschillende aspecten van succes uiteenlopende persoonlijke eigenschappen ten grondslag liggen, zijn in het onderzoek meerdere succescriteria gehanteerd: 1. Beoordelingsgegevens; 2. Toetsingsresultaten; 3. 360° feedback vragenlijst; en 4. Gegevens over voortijdige uitstroom.

Resultaten 360° feedback en persoonskenmerken

Dit betreft de resultaten die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen op basis van de score op de 360 graden feedback en de persoonlijke eigenschappen.

Er is een positieve correlatie met:

- sociabiliteit, stabiliteit en zelfontwikkeling (WPV) en
- waardering en erkenning (CW).

Er is een negatieve correlatie met:

- autonomie en ondernemen (CW).

Deze scores betekenen dat:

- als een leerling hoog scoort op sociabiliteit, stabiliteit en zelfontwikkeling hij/zij hoger scoort op de 360 graden beoordeling.
- als een leerling hoog scoort op autonomie en ondernemen hij/zij lager scoort op de 360 graden beoordeling. Dit kan onder andere komen, doordat de leerling deze aspecten niet terugvindt in de opleiding.

Op basis hiervan is het profiel van een succesvolle leerling: een sociale, leergierige en positief ingestelde leerling, die niet te ondernemend is en die weinig behoefte heeft zelf zijn werkwijze te bepalen.

Resultaten uitval en persoonskenmerken

Daarnaast is er gekeken naar de redenen van voortijdige uitval. Deze zijn geclusterd in de volgende categorieën;

- Privéproblemen; • Onvoldoende beoordeling; en • Verkeerde studiekeus.

van persoonskenmerken

Uitval door privéproblemen

Wat is de relatie met persoonlijke eigenschappen en uitval door privéproblemen (laag = L, hoog = H)?

W/PV: • Stabiliteit (L); • Zelfvertrouwen (L); • Dominantie (L).

CW: • Beïnvloeden (L); • Kwaliteit (H).

Interesse: • Artistiek (H).

Deze uitkomsten betekenen o.a. dat:

- leerlingen die een lage score hebben op zelfvertrouwen, een grotere kans op uitval vanwege privéproblemen hebben dan leerlingen die een hoge score laten zien op zelfvertrouwen.
- als een leerling laag scoort (stenscore lager dan 4), er 13% kans is dat hij/zij binnen 731 dagen na start van de opleiding uitvalt.

Uitval door onvoldoende beoordeling

CW: • Concrete resultaten (L); • Zekerheid en stabiliteit (H).

Interesse: • Commercieel (L); • Informatica (H); • Management & beleid (L).

Als een leerling hoog scoort op zekerheid en stabiliteit, is de kans groot dat deze leerling uitvalt door een onvoldoende beoordeling.

Uitval door verkeerde studiekeus

CW: • Ondernemen (H); • Samenwerking (L); • Autonomie (H).

Interesse: • Commercieel (L); • Management & beleid (L);

• Muzikaal (H).

Als een leerling hoog scoort op autonomie, is de kans groot dat deze leerling uitvalt door een verkeerde studiekeus.

Lessen uit het onderzoek

Naar aanleiding van de onderzoeksresultaten zijn twee bijeenkomsten georganiseerd. Belangrijke punten die daarin naar voren kwamen, zijn:

- Het inzetten van instrumenten is geen doel op zich, maar een middel om de selectieprocedure te verbeteren.
- Het is een hype om bepaalde selectietermen (zoals in dit geval autonomie) te gebruiken, maar beperk dat. Het onderzoek wijst uit dat een leerling verpleegkundige beter niet te hoog kan scoren op deze schaal. Conclusie: Passende wervingsteksten trekken de juiste groep leerlingen aan. Gebruik daarbij selectietermen die aansluiten bij het gewenste profiel.
- Niet alleen een goede selectieprocedure kan het uitvalpercentage verminderen, ook een goed werkklimaat en een goede begeleiding dragen hieraan bij. ♦